

Wszystkich Świętych - zwyczaje, ciekawostki, historia

Data publikacji: 1.11.2018 17:15

Wszystkich Świętych to dzień wolny od pracy, święto kościelne, ale również swojego rodzaju święto państwowe. W różnych regionach polski można zauważyć różne tradycje związane z obchodami Dnia Zmarłych, jednak znajduje się wiele wspólnych elementów, które są znane praktycznie wszystkim. Istnieje jednak również wiele aspektów, z których nie zdajemy sobie sprawy. Oto 10 ciekawostek dotyczących dnia Wszystkich Świętych.

fot. arc.ox.pl

1. Zostało ustanowione już w 835 roku, przez papieża Jana XI, który ustanowił dzień 1. Listopada świętem ku czci zmarłych świętych. Dotyczyło zarówno świętych znanych, wyniesionych na ołtarze, jak i świętych nieznanych.
2. W Polsce w czasach PRL Wszystkich Świętych było oficjalnie nazywane Dniem Zmarłych. Wszystko za sprawą podkreślenia świeckiego charakteru tego dnia. Nazwa ta jest stosowana do dziś, szczególnie przez osoby niewierzące, które jednocześnie czują potrzebę upamiętniania osób bliskich, które zmarły.
3. Wszystkich Świętych to jednocześnie swojego rodzaju Święto Pamięci Narodowej. Znicze i kwiaty są również składane na mogiłach bohaterów narodowych, czy też zapomnianych na co dzień grobach żołnierzy. Wiele zniczy pojawia się również pod pomnikami upamiętniającymi ofiary tragicznych wydarzeń, czy też anonimowych bohaterów, którzy walczyli za ojczyznę.
4. Na wschodzie Polski zwyczajem było rozpalanie wielkich ognisk, najczęściej na rozstajach dróg, lub w miejscach zlokalizowanych niedaleko cmentarzy. Zgodnie z wierzeniami, dusze wędrujące po świecie miały się dzięki temu ogrzać, przed udaniem się w długą wędrówkę w zaświaty. Zwyczaj wciąż jest praktykowany w niektórych wschodnich wsiach, chociaż często jest to po prostu element folklorystyczny, niż faktyczne przekonanie.
5. Ogień ma chronić przed złymi duchami i upiorami. Często zapalono ognie zaduszkowe na grobach osób, które zmarły nagłą śmiercią, najczęściej na grobach samobójców. Miło to zapewnić w pewien sposób odkupienie duszy i ochronę przed złem, nawet tym obecnym w zaświatach. Aktualnie tradycja ta nie jest już znana, jednak z niej pochodzi zwyczaj zapalania na grobach zniczy.
6. Nabożeństwa, na których wspominani są zmarli (często występują modlitwy w intencjach zmarłych, w czasie których podawane są imiona i nazwiska osób wspominanych) zastąpiła dawny, pogański zwyczaj wywoływania duchów.
7. Od przeszło 100 lat na cmentarzach w miastach takich jak Kraków, czy Warszawa można kupić tzw. trupi miodem (miodok turecki, czyli kawałki karmelizowanego cukru z aromatem i kawałkami orzechów włoskich), czy też pańską skórkę (cukierki z gumy arabskiej, cukru i białka jajecznego z aromatem pomarańczowym), czy też obwarzanki. Tradycja ta była skierowana głównie do dzieci, którym rodzice kupowali łakocie, aby w jakiś sposób wynagrodzić smutną atmosferę cmentarza. Tradycja wciąż jest kultywowana, jednak pojawia się wielu przeciwników takiej praktyki.
8. Zakaz pracy w dzień Wszystkich Świętych nie zawsze miał tradycje związane ze świętem nakazanym w kościele, kiedy to panują zasady takie, jak w niedzielę. W poprzednich stuleciach, kiedy w wielu domach znajdowały się piece do wypiekania chleba, przygotować pieczywo na 1 listopada trzeba było przynajmniej dzień wcześniej. Tego dnia palenisko w piecu miało być wygaszone, gdyż zgodnie z przesądami, spotykały się tam dusze zmarłych przodków.
9. Dzień Wszystkich Świętych obchodzony jest również w innych krajach. Przykładem może być celtyckie święto Samhain, związane z końcem żniw. Zgodnie z wierzeniami tego dnia na ziemię miały powracać duchy zmarłych. Chociaż tego dnia obawiano się dusz, pojawiających się ponownie na ziemi, strach wiązał się również z szacunkiem dla świata nadprzyrodzonego. Pozostałości tradycji można wciąż obserwować w regionach z celtyckimi tradycjami (głównie wsie na wyspach brytyjskich).
10. Jak podkreślają teoretycy wiary, Wszystkich Świętych nie jest świętem smutnym. Prędzej można tak określić Dzień Zaduszny, przypadający 2 listopada. Teoretycznie podczas Święta Zmarłych wierni powinni cieszyć się, że

dusze zmarłych z ich rodzin znalazły się już w niebie i wspominać z rozrzewnieniem przyjemne chwile, spędzone w ich towarzystwie. Całości jednak powinna towarzyszyć podniosła atmosfera i szacunek dla zmarłych.

JŚ